

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

พระเจ้าอชาตศัตรู

พระเจ้าอชาตศัตรู เป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๓ แห่งแคว้นมคธ ปกครองทางตอนเหนือของอินเดีย เป็นพระราชโอรสในพระเจ้าพิมพิสารและพระนางเวเทหิ พระเจ้าอชาตศัตรูเป็นอุบาสก และผู้อุปถัมภ์สังคายนาครั้งที่หนึ่งในศาสนาพุทธ เมื่อครั้งที่ยังอยู่ในพระครรภ์ พระนางเวเทหิพระมเหสีของพระเจ้าพิมพิสาร ทรงประชวรพระครรภ์ใคร่อยากเสวยพระโลหิตของพระสวามี ด้วยความรักพระมเหสีและบุตรในครรภ์ พระองค์จึงร้องพระโลหิตของพระองค์ไปให้พระมเหสีเสวย ทางด้านโนหราจารย์ทำนายว่าราชกุมารในครรภ์จะเป็นทำปิตุฆาต (ฆ่าพ่อ) พระนางเวเทหิจึงพยายามทำแท้งหลายครั้งแต่ไม่สำเร็จ พระเจ้าพิมพิสารเมื่อทรงทราบก็ทรงห้าม พอประสูติจึงขนานพระนามว่า “อชาตศัตรู” (แปลว่า ศัตรูผู้ที่ยังมาไม่ถึง, ศัตรูผู้ยังไม่มาเกิด)

พระเจ้าพิมพิสาร ทรงเลี้ยงดูพระราชโอรสเป็นอย่างดี และทรงสถาปนาเป็นรัชทายาท เมื่อเข้าวัยรุ่นพระราชโอรสทรงมีสติปัญญาเฉียบแหลม แต่ก็ได้รู้จักกับพระเทวทัต ที่กำลังจะแสวงหาผู้ที่จะมาช่วยตนปลงพระชนม์พระโคตมพุทธเจ้า ซึ่งต้องการได้รับความสนับสนุนจากผู้มีอำนาจทางบ้านเมือง และด้วยที่พระเจ้าอชาตศัตรูขาดประสบการณ์ สามารถชักจูงได้ง่าย ทำให้พระเจ้าอชาตศัตรูเกิดความศรัทธาในพระเทวทัต ถูกเลี้ยมสอนว่า ชีวิตคนเรานั้นไม่เที่ยงไม่ว่าจะได้ครองราชย์สมบัติ จึงควรปลงพระชนม์พระเจ้าพิมพิสารเสียแล้วขึ้นครองราชย์แทน ส่วนพระเทวทัตจะปลงพระชนม์พระศาสดาและทำหน้าที่ปกครองสงฆ์

พระเจ้าอชาตศัตรูก็หลงเชื่อ พระองค์ก็ได้นำพระกริชมาแนบกับพระขงษ์ (ช้างขา) และห่มผ้าบดบังไว้แล้วไปเข้าเฝ้าพระราชบิดาที่ตำหนักเพื่อลอบปลงพระชนม์ แต่องครักษ์ก็ได้เห็นสังเกตความผิดปกติที่ขาของราชกุมาร จึงขอตรวจค้นพระองค์ แต่อชาตศัตรูราชกุมารก็เกิดความร้อนพระทัย จึงหันหลังกลับออกจากตำหนัก องครักษ์จึงสั่งให้ทหารจับกุมและทำการตรวจค้นพระองค์จนพระกริชที่ซ่อนไว้ที่พระขงษ์ จึงแน่ใจว่าอชาตศัตรูราชกุมารกำลังจะลอบปลงพระชนม์พระเจ้าพิมพิสาร จึงได้นำตัวพระราชกุมารไปให้เหล่าเสนาอำมาตย์ตัดสินลงโทษ เหล่าเสนาอำมาตย์ก็ได้ต่อสู้สวนกับพระราชกุมารจนพระองค์ยอมรับและตรัสว่าถูกพระเทวทัตยุยง ทำให้เหล่าเสนาอำมาตย์เกิดแตกแยกเป็น ๓ พวก ๓ ความเห็น

พวกเสนาอำมาตย์แรกมีความเห็นมาให้ควรประหารพระเทวทัต พระราชกุมาร และพร้อมด้วยภิกษุสาวกของพระเทวทัตเสีย

พวกเสนาอำมาตย์ที่สอง มีความเห็นมาให้ควรประหารพระเทวทัตและพระราชกุมารเท่านั้น

ส่วนพวกเสนาอำมาตย์ที่สาม ซึ่งนำโดยวัสสการพราหมณ์อำมาตย์ มีความเห็นว่าไม่ควรประหารพระเทวทัต พระราชกุมาร และพร้อมด้วยภิกษุสาวกของพระเทวทัตใด ๆ และออกความเห็นให้นำพระราชกุมารไปให้พระเจ้าพิมพิสารทรงตัดสิน

เมื่อพระเจ้าพิมพิสารทรงทราบและสดับความเห็นของเหล่าเสนาอำมาตย์ทั้งสามพวก พระเจ้าพิมพิสารก็ได้ตรัสบอกว่า พระพุทธเจ้าได้ให้สังข์ทำปกาสนียกรรมว่า การกระทำของพระเทวทัตไม่ว่าจะเป็นทางกาย วาจาใจ มิได้เกี่ยวข้องกับพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นการกระทำของพระเทวทัตแต่เพียงผู้เดียวมิใช่

พระเจ้าพิมพิสาร ทรงได้ปลดตำแหน่งแก่พวกเสนาอำมาตย์พวกแรก ลดตำแหน่งแก่พวกเสนาอำมาตย์ที่สอง และให้เลื่อนตำแหน่งแก่วัสสการพราหมณ์อำมาตย์ และพวกเสนาอำมาตย์ที่สาม

หลังจากนั้นพระเจ้าพิมพิสารทรงตรัสถามพระราชโอรสว่าทำอย่างไรทำไม พระราชโอรสได้ตรัสตอบว่า ต้องการราชสมบัติ พระเจ้าพิมพิสารทรงตัดสินพระทัยสละราชสมบัติมอบให้แก่อชาตศัตรูราชกุมาร เมื่ออชาตศัตรูราชกุมารได้ขึ้นครองราชย์เป็นพระเจ้าอชาตศัตรูแล้ว แต่พระเทวทัตก็ยังยุยงพระเจ้าอชาตศัตรูอีกว่า แม้พระเจ้าพิมพิสารจะทรงสละราชสมบัติมอบให้แก่พระองค์ พระเจ้าพิมพิสารอาจจะมาแย่งชิงตำแหน่งคืนก็เป็นไปได้ ทำให้พระองค์หลงเชื่อ จึงมีรับสั่งให้จับพระเจ้าพิมพิสารไปจองจำขังในคุกและทรมานโดยวิธีการต่าง ๆ จนพระบิดาสิ้นพระชนม์ แต่หลังพระบิดาสิ้นพระชนม์ก็สำนึกได้ว่าได้ทำกรรมอันหนักยิ่ง จึงทรงบำเพ็ญกุศลต่าง ๆ เพื่อลบล้างความผิดให้เจือจางลงไปบ้าง และทรงปฏิญาณตนเป็นอุบาสกบริษัท ตั้งมั่นในคำสอนของพระพุทธองค์ ทรงปกครองการเมืองโดยตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมและราชสังคัตถุ ทำให้ประชาราษฎร์อยู่อย่างมีความสุข และยังมีแสนยานุภาพเป็นที่เกรงขามของแคว้นอื่น แต่ก็ไม่สามารถอุปสมบท หรือบรรลุธรรมขั้นสูง เพราะการกระทำหนักคือปิตุฆาต พระองค์ทำนุบำรุงศาสนาพุทธด้วยดีโดยตลอด

คัมภีร์สุมังคลวิลาสินี อาสวกขยญาณกถาวิณณนา ระบุว่าพระเจ้าอชาตศัตรูถูกพระเจ้าอุทัยภัทรพระราชโอรสกระทำปิตุฆาต จากนั้นพระองค์ได้ไปเกิดในโลหภูมิทรก ใช้เวลาสามหมื่นปีจึงจะจมลงถึงพื้นล่างของโลหภูมิ และใช้เวลาอีกสามหมื่นปีจึงจะไผ่ลขึ้นมาถึงปากโลหภูมิ รวมระยะเวลาชดใช้กรรมถึงหกหมื่นปี แต่ในอนาคตพระองค์จะได้ตรัสรู้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าพระนามว่า **ชีวิตวิเสส**

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ